

ДУХОВНИТЕ ГРИЖИ В БАЗОВОТО ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ МЕДИЦИНСКА СЕСТРА

Петя Аспарухова

*Филиал "Проф. д-р. И. Митев" към МУ – София, 3000, гр. Враца, България
asparuhova_pa@abv.bg*

SPIRITUAL CARE IN THE BASIC TRAINING OF STUDENTS IN NURSING

Petya Asparuhova

*Subsidiary "Prof. Dr. I. Mitev", Medical University – Sofia, 3000, town Vratsa, Bulgaria
asparuhova_pa@abv.bg*

ABSTRACT

The role of clinical training of students in specialty "Nursing" about spiritual care in clinical conditions is analyzed in this article. Discussed are the skills and competencies that students need to acquire for the formation of significant professional values. Opportunities for better vocational training and expansion the competencies of students according the new philosophy of the profession are defined.

Aim: The purpose of this study is to analyze the place and role of the clinical training of students - nurse on spiritual care.

Materials and Methods: The study was conducted during September, October of 2013, including 150 students in specialty "Nurse" of Faculty of Public Care - Medical University – Sofia and Subsidiary "Prof. Dr. I. Mitev"- Vratsa. In the course of the study were used documentary, sociological and statistical methods. For survey of student opinion was developed questionnaire containing closed and open questions. The survey data were processed using the statistical program SPSS and graphics are made with the program Microsoft Excel.

Conclusions: The results bring to the formulation of conclusions related to the degree of awareness of students on the need for acquisition of knowledge and skills in application of spiritual care in clinical conditions. Guidelines to improve practical skills and competencies of students during their training are defined.

Key words: *spiritual care, training, students, skills, competences*

Въведение: Здравните грижи са система от медицински и немедицински мероприятия насочени към укрепване, опазване и възстановяване здравето на индивида, прилагане на нови подходи за комплексно обгрижване на пациента, като се отчитат неговите био-психо и социални особености. Високо квалифицираната медицинска сестра трябва да притежава достатъчно знания, умения и увереност, за да планира, осъществява и оценява грижите, отговарящи на потребностите на конкретния пациент. Университетското образование на медицинските сестри създава възможност за по-добра професионална подготовка и разширява компетенциите на медицинските сестри съобразени с новата философия на професията.(1)

В европейските страни духовните грижи са добре развити. В същото време в България, в условията на преход и здравна реформа – духовните грижи не намират място в системата на здравните грижи и почти не се прилагат, породено от редица проблеми и неясноти относно концепцията им. За реализирането на този тип грижа е необходимо по-задълбочено образование и обучение в тази област, където чрез учебният процес се създава възможност за добра професионална подготовка във връзка с новата философия на сестринството.(4) От 2005 г. в Медицински колеж-гр. Враца, понастоящем Филиал „Проф. д-р. Иван Митев“ към МУ София, е залегнало обучение по предмет „Палиативни грижи“. В учебната практика на

специалностите „медицинска сестра“ и „акушерка“, се изучават „духовни грижи“, като модул от „палиативните грижи“. Филиала насочва усилията си към преподаване на опит и знания в тази област, с цел овладяване аспектите на този вид грижа.

Изграждането на общоевропейско пространство и новите икономически реалности поставят нови изисквания към специалистите с висше медицинско образование. От висшите медицински училища се очаква да гарантират професионална подготовка на специалисти, способни да мислят глобално, но съобразно конкретните условия, готови за рационално общуване, взаимно уважение и зачитане.(3)Нарастващите изисквания към качеството на грижите за пациента налагат висока ефективност на обучението на медицинските сестри.(2) Чрез придобиване на знания и умения, както и формиране на специфично професионално поведение студентите биха могли да оказват успешно влияние върху основните направления на здравните грижи. (1)

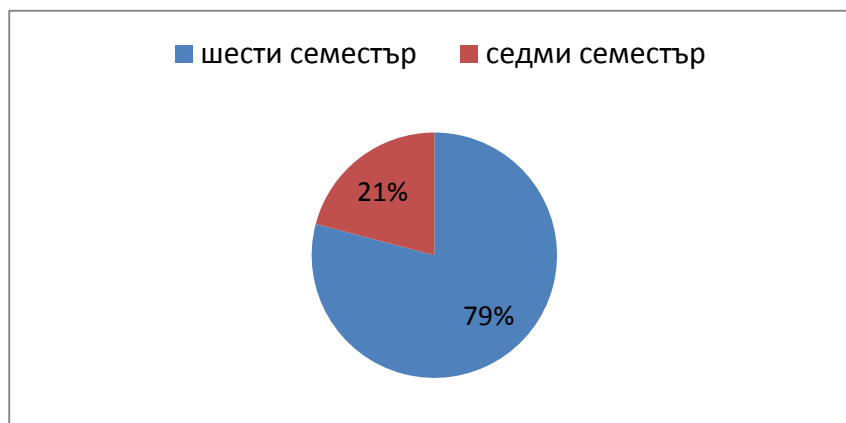
Цел на настоящето проучване е да се анализира мястото и ролята на клиничното обучение на студенти-медицинска сестра относно духовните грижи.

Материали и методи:

Проведеното проучване е реализирано през периода септември, октомври на 2013 гдина, сред 150 студенти сециалност“ медицина сестра“ на ФОЗ – МУ София и Филиал“ Проф. д-р. Иван Митев“ – гр. Враца. В процеса на изследването са използвани документален, социологически и статистически методи. За проучване мнението на студентите е разработена анкетна карта, съдържаща закрити и открити въпроси. Участието е доброволно и е гарантирана пълна анонимност на анкетираните. Данните от проучването са обработени чрез статистическата програма SPSS, а графиките са изготвени посредством програмата Microsoft Excel.

Резултати и обсъждане:

От анализа на резултатите е видно, че най-висок е дялът на студентите от седми семестър на обучение – 79,1%, следвани от тези в шести семестър – 20,9%. (фиг.1)

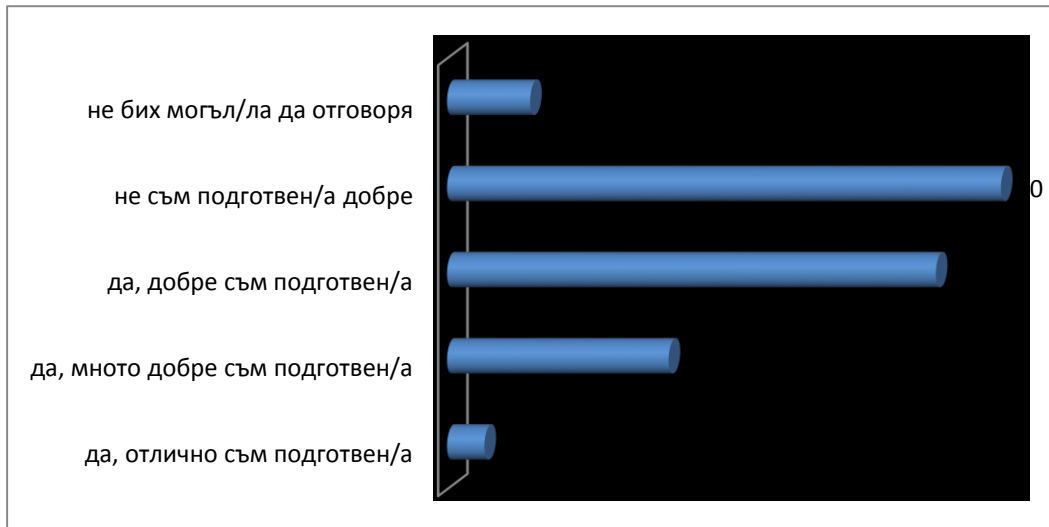

Фиг.1. Семестър на обучение на студентите

Най-голям брой отговорили са във възрастовата група от 26-35 годишна възраст (83,0%), следвани от тези между 18-25 години (17,0%).

При разглеждане на получените резултати според отделните въпроси се наблюдава следното – значителен дял от изследваните студенти са на мнение, че не са подготвени добре и ще им бъде трудно да отговорят на потребността на болния от духовна грижа-40,0%,

добре са подготвени-35,3%, много добре-16,0%, други 6,0%-не биха могли да отговорят и едва 2,7% се считат за отлично подготвени.(Фиг.2)

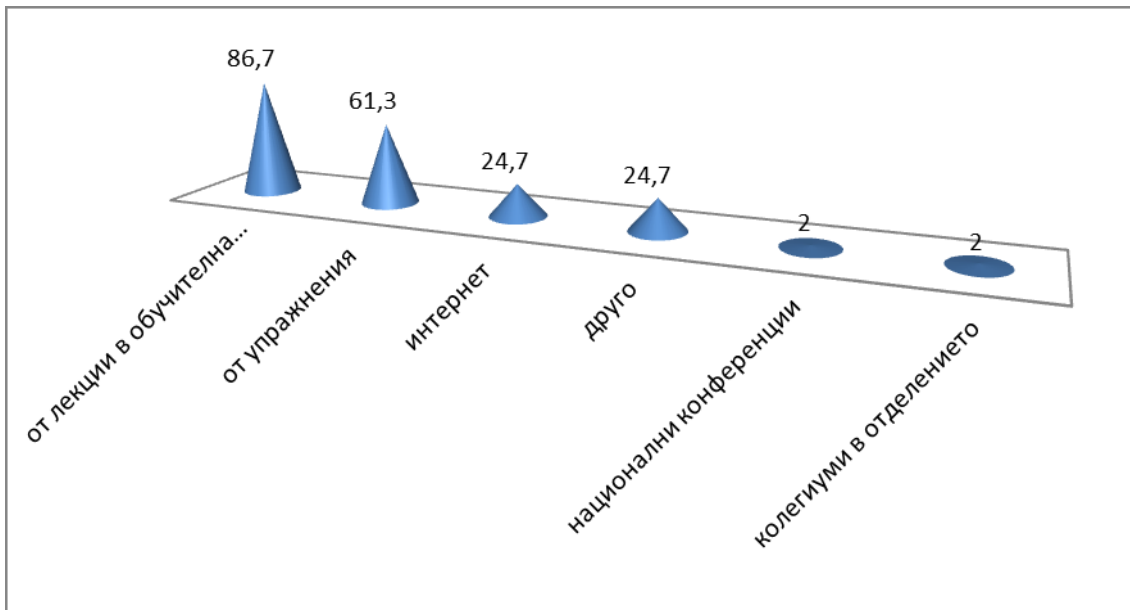
Фиг.2. Подготвени ли са да отговорят на потребността на болния от духовни грижи студентите

Като водеща причина да не отговорят на потребността на болния от духовна грижа респондентите сочат липсата на организация на духовни грижи в страната-76,4%, следвана от липсата на обучение-12,5%, липсата на информация в болницата-9,7% и липса на информация в отделението-1,4%.(Фиг.3)

Фиг.3. Причина да не отговорят на потребността на болния от духовна грижа респондентите

На (Фиг.4) са показани източниците на знания за духовните грижи според мнението на студентите. При повече от един възможен отговор процентите са ранжирани в следната последователност. За 86,7% това са лекции в учебна институция, при 61,3% източник са упражненията, 24,7% са посочили интернет и отново 24,7% в графа друго отбелязват: колеги в чужбина, чуждестранни статии и познати. Останалите отговори са разпределени между национални конференции 2,0%-и колегиуми в отделението-2,0%.

Фиг.4. Източници на знания за студентите относно духовните грижи

Изхождайки от факта, че повече от половината студенти са в края на своето обучение и в същото време не се чувстват достатъчно рентабилни по отношение на прилагането на духовните грижи, на респондентите беше предоставена възможност да посочат от какво се нуждаят за прилагането на духовни грижи. От обхванатите в проучването 31,5% са на мнение, че имат потребност от практическо наблюдение за прилагането на духовни грижи, 28,9%-от организация на духовни грижи, 20,8%-от повече информация и 18,8%-от обучение.

На студентите бе зададен въпрос: Необходимо ли е допълнителното обучение по духовни грижи? с което установихме, че повече от половината анкетиращи-69,3% се нуждаят от допълнително обучение по духовни грижи, за 14,7% е много необходимо, 8,0% смятат, че обучението не е чак толкова необходимо и други 8,0%-са на мнение, че ще го научат при започване на работа.

Позитивно впечатление прави отговора на въпроса: Духовните грижи необходими ли са, като част от здравните грижи за болните?, където 64,7% от студентите считат, че понякога се налага да се прилагат ако болните желаят, за 37,3% те са неразделна част от лечебния процес, според 6,7% става въпрос за две различни грижи и една незначителна част от 2,0% са на мнение, че не са необходими. (Фиг.5)

Фиг.5. Духовните грижи необходими ли са като част от здравните грижи според студентите

Изводи:

1. Основната информация за духовните грижи студентите получават от лекции и упражнения в учебна институция. Много малка част черпят информация от специализирани издания и интернет.

2. Значителен дял от изследваните студенти са на мнение, че не са подготвени добре и ще им бъде трудно да отговорят на потребността на болния от духовна грижа.

3. Като водеща причина да не отговорят на потребността на болния от духовна грижа респондентите сочат липсата на организация на духовни грижи в страната-76,4%.

4. Положително явление е, че студентите оценяват необходимостта от допълнително обучение по духовни грижи.

5. Повече от половината респонденти считат, че духовните грижи са неразделна част от лечебния процес и понякога се налага да се прилагат ако болните желаят. Това свидетелства за нагласите на студентите да търсят отговори на проблемите отвъд очевидното, да се задълбочават и да разглеждат всички аспекти при грижата за болните. От друга страна, този отговор е доказателство за формиране на нагласи за зачитане на личните решения на пациентите.

Библиография:

1. Димитрова С. Изграждане на умения за прилагане на сестрински процес от студентите в специалност „медицинска сестра“ International Science conference 4th - 5th June 2009, Stara Zagora, BULGARIA "Economics and Society development on the Base of Knowledge".

2. Митева К. Компетентностния подход в обучението на здравни специалисти. XXIX Научно-технологична сесия „Контакт 2012“ София, 167,168.

3. Митова М. Воденичаров Ц. Педагогически проблеми на медицинското образование. (София, 1998 г.)

4. Янкова. Г. Нагласи на студентите от специалност „медицинска сестра“ за прилагане на технологията „Сестрински процес“ по време на преддипломния стаж в базата за обучение. Сестринско дело, бр.2, 2012, с.6.

5. http://members.tripod.com/~marg_hutchison/nurse1.html.